

מסורת הש"ס

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יג.

עין משפט
נר מצוה

כז א מ"י פ"ד מהל'
מקוהות הלכה א פסג
עשין דמת טושי"ג י"ד פ"י
לא פס"ג י"ד
כח ב מ"י פ"ד מהל'
עומתא אולתן הלכה
ב:
כט ג מ"י פ"ב מהל'
גלס הלכה א:
ב:

תורה אור השלם

1. והג הקציר בכורי מעשיך אשר תורע בשדה והג האסף בצאת העצה באספק את מעשיך מן השדה שמת כב טו דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי הבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם עמר ראשית קצירכם אל הבית; ויקרא בני ישראל מעבור הארץ מן המערה הפסח מצות וקולו בעצם היום ההוא יהושע ה' יא
2. והגם עלו מן הירדן בעשירי לחדש הראשון והגו בגלגל בקצה מורה יהושע ד טו
3. וישע הקבא אלו ברוצו ואין עמוד לקולו והעמד בארץ הצבי וקולו ביהוה; דניאל יא טו
4. והג הכתב תעשה לפי שבעת ימים באספק מנצח ומציק;
5. דברים טו יג
6. והצויה את ברתים לכס בענה וישעית ועשת את התבואה לשלש השנים; ויקרא כה כא

רבינו חננאל

שנאר והג האסף בצאת השנה, וקרימא לן דהאי אסף קציר הוא, וכן פירשו, כל קציר הנקרא בתג הסוכות בצאת השנה, כלומר מן השנה הישנה הוא חסוב, וקיס [והוא] לרבנן כלי תבואה, שנקצרת בתג הסוכות, כדכתיב שהביאה שלש לפני ראש שנה, וקרי ליה בצאת השנה, ואמרין וכו' קיס ליה לרבנן בין פחות שליש שלישי, ומסקין לא חוקי ומסקין נשין לבר מהילכתא, כלומר, אין לאדם להוציא עצמו מן ההלכה, ולדקדק אף יחכן דבר זה, דהא כל מידות חכמים כן דן כמי' סאה הוא טובל במי' סאה חסר חלק אחד משמנה, אחד משמנה בשמינית וכו' יכול אדם לעבור בתחתי' (פסל) ורטל מים שאין שיצור המקור, אם חסור חלק אחד משמנה בשמינית, וכן בכביצה מטמאה ומתא אולכים כולו, אלמא קיס ליה בחי כולהו, וקיס לפחות משליש ימי קיס ליה, ואמר ר' ירמיה לבידק ולפשוטו היא סבורא דקיס ליה לרבנן בין שלישי לפחות משליש, מן העומר שהקריבו ישראל בנימיתן, שנתקן ראובן מעבור הארץ הפסח מצות וקולו בעצם שמי' מרכבים ממחרת הפסח, דוקא ממחרת

אלא מאי אסף קציר. אבל מכל מקום פשוט דקרא חג הבא בזמן אקופה א': וקרי' ליה בצאת השנה. מ"מ כהני קרא לחודיה לא סגי אי לאו צמועד שנת השמטה כהג הסוכות: חסר קורטובו. אחד משמנה בשמינית כדליתא בפרק המוכר את הספינה (ב"ב 5). ומדה הפסחה נקט ולא דוקא לפיכך פחות מכלן ואפילו חסר טיפה אינו טובל: ולא קציר נבדל. ואף על גב דירושא היא להס מאבותיהם כדליתא בע"ז פ"ק ר"י ישמעאל (דף ג'): דלמר רחמנא ואשריהם משפרון בלש מנדי ירושה היא להס מאבותיהם ואין אדם חוסר דבר שאינו שלו מ"מ יש לו כמה שזרע ומ"מ (י"א) ויקי (הס שפיר משום אשרות שמדורות הראשונים:

דאקריבו עומר והדר אבוי.
הקשה ר' אבהו אן עורא הא ממחרת הפסח היינו ט"ו הנשחט ב"ד כדכתיב צמח היום הזה ממחרת הפסח ילאו בני ישראל ביד רמה וזה היה בט"ו והשיב לו ר"מ דה"ק קרא ויאלכו מעבור הארץ ממחרת הפסח כלומר מן היסן מלות וקולו דהוא חדש אכלו בעצם היום הזה דהיינו ט"ו דאקריבו עומר והדר אכול וה"ק אשכחן ט"ו דאקרי בעצם היום הזה כדכתיב ולתם וקולו וכרמל לא תאלכו עד עגם היום הזה "ואז"ל ואמחי אלעזרך למכנז שאלכו מן היסן הא פשיטא דמלות אכלו גלילה הראשונה וש' לומר דהיה אכילה לא חשיבה דקני כזויה להכי אתא קרא למימר דעיקר אכילה היום מן היסן ואתא קרא לספר שזכו של מן דמתי (ו) ולא היה עוד לבני ישראל מן דלמתינן כמדרש משל למינק שאלכ פת שטורין מפני שאין לו פת חסר ומקודם לכן היו יכולין ללכול מן היסן כשעלו מן הירדן נעשו לחדש אלא שזמן היו פלטים יותר כל זמן שלא פסק להס ומיחו קישא דכמוספסא דסוטה (פ"א) ופ"ק דקדושין (דף נח. נט) אמרין שהיו מסתפקין בזמן שצבליהם עד ט"ו בניסן דכתיב וישנות המן ממחרת כאלס מעבור הארץ שמע מינה משאלכו חדש פסק וק"ל דט"ו נמי קרי ממחרת הפסח לפי שהוא יום ממחרת אכילתו דנאכל גליל ט"ו ופ"ק שני דמלה צירושלמי פלוגתא היא דלמורא והכי איתא התם ר' יונה צעא קמיה דר' ירמיה צעא שנכסו ישראל לארץ ומלאו קמה להם מהו

שנתא אסורה משום חדש אמר ליה למה לא עד כדון למה אפילו יבשה אמר ליה ואפילו יבשה ואפילו יבשה אקורה מעתה ואפילו חטין צבליה כן אתו אומרין לא אכלו ישראל מנה גלילי הפסח א"ר יונה מאן דנפקותי תמית דלא א"ל שייחא דהא שמלות עשה דוחה לית על דעת ר' יונה דלמר מלות עשה דוחה לית אע"פ שאינו כחזב נאדה ניחא על דעת ר' יוסי דלמר אין מלות עשה דוחה לא תעשה אלא א"ר כחזב נאדה ממה שהיו נכרים מוכרין להס וכרבי ישמעאל דל"ר ישמעאל כל ביאות שנאמר בצורה לאחר י"ד נאמרו שזע שנכשו ושזע שחלקו המיב ר' בון רב כהנא הא כתיב ואיכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח לאו בע"ז המיב ר' אלעזר בר יוסי קמיה דר' דוסא והכתיב ממחרת הפסח ילאו בני ישראל לאו צמחשע עשר ילאו: וכו' וה"ק קריבו. משמע דלי לא הקריבו היו אסורין לארץ, שנאר ראובן מעבור הארץ הפסח מצות וקולו בעצם שמי' מרכבים ממחרת הפסח, דוקא ממחרת

ודלמא לא עייל כלל. ואפילו לא התחילו להכניס בשביעית קאמר רחמנא מלות שביעית למשך ליסורה עד חג הסוכות מלמרוש ולקזור: לא ס"ד. דלמתי קרא אלא כשהביאו שלש דמוכה קרא אחרינא: וזג האסף בללש השנה מאי חג האסף אילימא. דההוא שס סוכות ומשום דכא בזמן אסופה למה לי דכתיב נדר קרא חרי וימי לא כתיב בהוא קרא גופיה באספק את מעשיך: אלא מאי אסף קציר. וה"ק ומג אשר הוא באספק את מעשיך מן השדה אסף אשר אתה קאזר בו אינו משנה הנכנסת אלא משנה היואלת ולמך כלן שקלרי המג הו"ק אשר שנה שבערה וקיס לכו לרבנן שאמרו המנוחה אחר שלש דלל תבואה שנקצרת כהג בידוע דלמא שביעה שלש לפני ר"ה: וקא קרי ליה בללש השנה. שהיא משנה היואלת אלמא תבואה אחר שלש: וקיס לכו לרבנן. בתמיה וכו' בקיאלין הן גטיב דגדול המנוחה לדעת שאין המנוחה ראויה לקזור כהג א"ר הביאה שלש בשנה שבערה: לא פסיק נשך בר מהלכתא. לפסקא צעיעור חכמים: כל מדווס כך הוא. מלוממנת: חסר קורטוב. מדה קטנה מחד אחד מח' בשמינית גלוג: כביצה (א) אולגוס. וקיס לכו לרבנן (א) שאין בית הנליעה מחזיק לא פחות ולא יותר מצוית מרגנולת ומתיב ענומלת אולגין (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אכול האוכל צנת חמת: שלש שפחים על שלש שפחים מעפאים מדרס. שיערו חכמים כששיעור היה ראו לשיבה: לאו מילתא היא דלמתי. שהקשתי לומר וקיס לכו רבנן בני שלש לפחות משליש דודאי קיס להו: דעייל ביד נכרי. שנמשל עד שלא צאו לארץ: קריכס. דלשית קריכס ומשוראי לקזור היא קרויה קציר: ממחרת פסח. הוא יום הקרבת העומר ממחרת יום הראשון של פסח: ודלמא עייל ולא קיס להו. מקפנה דמילתיה דר' ירמיה הוא ולי ס"ד לא קיס להו דלמא עייל בני נכרי ולא הוא קיס להו: ה"ק. בני תבואה הנקצרת כהג: קיס להו. שהביאה שלש לפני ר"ה: ודלמא לא עייל כלל. דקיס לכו שכלל המנוחה הביאו: המחילה לבישל כלל וממנו הביאו: ארץ לבי. מה צבי קל כרגליו מכל החיות אף א"י קלה לנשל פירומיה מכל הלרלות הכי מפרס לה כהגם כמנונת בפרק בתרא (דף ק"ב). מי מליט אמרס דהאי אסף קציר. דקאמרת

גליון הש"ס
נב' וקיס ב' ע"י יוחא ט"ט
ע"ל: ש"ס לא תחיק ב'ו.
סוטה טז כ"ב: ש"ס אלא
קיס לכו ח' קיס לכו.
מחול לו דלך כונה ה' ה'ה
לגליל שלח לוי המנוחה
קודם ר"ה אלא עשה
שקולרס אחת נכוסת
ונחל לרין מרדך כלל
דלל עקצרת בתג הביאה
שלש קיס ר"ה שנה ולי
דלל קיס להו כיק כלל
משפטי כהא דנשפלו לרין
להו להמנוחה שערין לא
הביאה שלש וזה קיאלין
מה שהיא נלחית עין. וזה
טה והוא קיאלין מקמי
מתיב' המנוחה דלמתי
שלש שפחים דלמתי
שלש יום משום שביעית
ולא משום מעשר ולא
הישען דשמי תבואה שלש
א"ר דוסא קיאלין:

**הנהות מדר"ב
רנשבורג**
אן חוב' דיה אלא וכו'
[א] חוב' אקופה בני ובערבי
דרי' אלא מאי אסף וכו':

מה חסר נשך לבד
להלכתא. כל דברי
המסא שנקטנו אל תהיה
אחרין (סוטה טו). כל
מידות חכמים כן הוא.
המנוחה בין ולא משום
וכחוצו (א). בפסולת
גורן ויקב. פסולת גורן
שקין, פסולת יקב וצומת
ואשטולת וקייס (סוטה
ב').

כל היום ודלמא כ"מ' דמנחות פ' ר' ישמעאל (דף סח). דלף בזמן שזמנ"ק קיים האיר המזרח ממיר: ה"ל ארץ צבי. ובצמחה יומי קא מלו והא דלמר לעיל תבואה שנקצרת כהג בידוע שהביאה שלש לפני ר"ה לענין שנתא ראויה לקזור אינה ממחרת להמשל כהמשל יומי אכל הכל עומר דמתי' (ויקרא ג) כרמל כן ומלא (ו) ועוד דלמר גמר ביסולה ממחרת אותן שצדות כדי שתמשל ישה כדמשמע גבי (ר"ב) צ' איהו נשך (ב"מ עד):

הפסח הוא אכלו, אחר שהקריבו העומר, אבל מקודם לכן לא אכלו, ואי אפשר להביא העומר והקריבו פמה שהביא שליש בניו, אלא פמה שהיה בעת שזנבו ישראל לארץ פחות משליש, ואחר כך נתחלה אלא קיס להו, תורתו זו, ויילמא לא עייל כלל, ש"ס ילא עשת התבואה כלום ביד הגנים אלא אחר דנכנסו ישראל לארץ נעשת שליש ומקודם לכן וכן היה. גם זו הרוקיא שדוקדקו כי כל תבואה שהביאה שליש לפני ראש שנה מן השנה שבערה היא חשובה, מהאי קרא והג האסף בצאת השנה, ואוקינשו מאי אסף קציר, דהאר ר' חנניה וידא בה רננא, כלומר חתכו כחתיכת אילן בגורן, ושפשתו מהא דתניא ר' נתן בן יוסף אומר מה חיל ועשת את התבואה לשלש השנים,